

NÓGRÁDI LAPOK ÉS HONTI HIRADÓ

POLITIKAI, TÁRSADALMI S KÖZGAZDÁSZATI HETILAP.

Előfizetési ár:

Egész évre 6 frt. Fél évre 3 frt. Negyed évre 1 frt 50 kr.
 Egyre csak árat 15 krajczár.
 Előzetni csopán a kiadónálban lehet B-Gyarmaton.

Előzetési pénzek, reklamációk és hirdetések a kiadónálban

A lap szemleli részére a Nyílt térre vonatkozó minden közlemény a szerkesztőhöz küldendő.

Hirdetések

Aranybír szerint számítanak. — Nagyobb és többszöri hirdetések jutányosan csökkenthetők.
 Helyig minden egyes beiktatásnál külön 30 kr.
 Nyíltár petít sora: 20 kr.

Nógrádvármegye tavaszi közgyűlése.

Nagy érdeklődéssel folyt le a vármegye u. n. tavaszi első rendes közgyűlése mult hó 31-én gr. Degenfeld Lajos főispánunk tapintatos elnöklete és vezetése alatt. Már rég láttuk oly szép számban együtt a vármegye képviselőit. Nemcsak néhány fontos tárgy, mint a milyen a millenniumi alkotásokra szükségessé pótlód, de a választások is, a legtöbb vidékekről hozták össze a vármegyei bizottmány választott és virilis tagjait. A közgyűlés fél tízkor kegyeletos ünnepélylyel vette kezdetét; leleplezték vármegyénk egyik dicső szülöttjének Haynald Lajos bíboros-érseknek arczképét Tihanyi Ferencz főjegyzőnk remek emlékszedé mellett. Ezt az emlékszedetet lejjebb egész terjedelmében közöljük.

Legtöbb időt vett igénybe természetesen a pótlód, amit egyébként nem is lehet csodálni nehéz megélhetési viszonyaink mellett. Már a május 16-iki konferentián is éles hangokat hallottunk ellene, az állandó választmányban is kísért a „nem fizetünk“-féle ódi jelszó; a közgyűlésen pedig, azt lehet mondani, a földirtokos-osztály tömörülve kapáldozott ellene s Laszkár Gyula a vármegye ez idő szerinti tisztelt sparnajsztere és br. Jeszenszky Sándor, aki szép tehetségeinél fogva lassan conservatív pártvezérré női ki magát, az egész vonalon következetesen le akarták szállítani a pótlód, mint oly lejtőt, melyről visszatérés többé nincs.

Hiába minden negatív! — a május 31-iki közgyűlés a demokraták napja volt, ennek túlnyomó többsége, támogatva több liberális gondolkodású áldozatokra is kész nagyobb birtokos által, előállította a kétharmad többséget, s az alispán és állandó választmány által a május 16-iki értekezlet alapján elkészített javaslatot, melyet lejjebb egész szövegében közölünk, — a b-gyarmati gymnasiumot illetőleg Török Zoltán módosításával határozattá emelte. A b-gyarmatiaknak igen rosszul esett Török Zoltán losonczyi polgármester azon irányzatos módosítása, mely a b-gyarmati gymnasium végleges eljéte felé culminált; mert igaz ugyan, hogy a vármegye néhány millennárius alkotása, mint pl. a kózkórház, museum, no meg a szobor természetesen a vármegye székhelyén B-Gyarmaton lesznek elhelyezve, de tulajdonképen maga a szegény anyagi körülmények között lévő székhely-város mit sem kap; míg ellenben a jómódú Losoncznak 25 ezer forintot szavazott meg a vármegye áldozatkészsége. A b-gyarmatiak visszafajították érzelmeiket abban a tudatban, hogy a 25 ezer forint Losonczon is humanus célokra leendő fordítva és abban a reményben, hogy a losonczyiak hasonló nemeselekültséggel fognak viseltetni a székhely-város iránt akkor, a midőn a gymnasium úgy napirendre kerülni fog, s hogy ez el nem odázható és hogy a vármegye semmi esetre sem foghat elzárkózhatni székhelyének kulturális törekvései s az ottani gymnasium létesítési költségei elől, az kétséget nem szenvedhet. Akkor is fognak teremni Hans-Sachs-Jánosok, mint most Kujnis Gyula losonczyi derék polgár és pékmeszter személyében, akik a magyar kultúra terjesztése mellett oly szépen és oly lelkesen felszólalnak.

Nagy dolgokat alkotni pénz nélkül nem lehet, de a szellemi alkotások mindig magokban táplálják a kamatok dus forrásait. Az alkotások közösen viselt terheitől még soha senki sem roskadt össze. Ezt tartanak szemünk előtt, valamint az legegjen folytonosan előttünk, hogy az új ezredév a magyar népet, mint miszsiókat teljesítő kultur-nemzetet találja itt, hogy belénk ne kössön mindenféle apró-cseprő nátió!

Az Arvaszéki ülnöki választásról is meg kell emlékeznünk s abból bizonyos következtetéseket vonnunk. Ugyanis a tisztikar a promocioz olvénél fogva Okolicsányi Manó tiszti alügyész mellett foglalt állást; Hanzsoly Mártont, aki magát Nógrádvármegyéből — nagy sajnálatunkra — egyidőre okszpatriálta, a vármegye — különben hatalmas

— fiatal nemzedéke támogatta, de sikertelenül, mert Okolicsányi 25 szótöbbséggel lett megválasztva Hanzsoly ellenében. Hogy változnak az idők. Akkor, midőn Hanzsoly alig volt 20 éves és alig volt valami — törvénykívánta minősítése, lett szolgabíró, később főszolgabíró, egy csapó híján majdnem országgyűlési képviselő, főispáni titkar és ministeri fogalmazó, sőt a financiai tudományokban is meg lehetős jártasságot szerzett magának; most, hogy nagy szorgalommal letette a vizsgákat, szép családi összeköttetési dacára 25 szótöbbséggel eljéte. Így volt a ludovikus-gyerekek választásánál is; Jögr József pozsonyi vasúti fogalmi főnök László fiáról volt szó, akinek (mostoha) nagyjapja itt Nógrádván alispán volt és valamikor hatalmas ember; a nagy elődök protegáltja elbukott polgári gyerekekkel szemben. Hát már semmi sem szent ebben a vármegyében?

A közgyűlés egyébként sinán folyt le; a derék jegyzői kar a jól elkészített javaslatokat néhány óra alatt határozatokká emeltette.

A közgyűlés lefolyásáról következők álljanak itt:

Főispánunk fél tízkor nyitotta meg a közgyűlést, s megemlékezvén a szécsényi születésű Haynald Lajos kalocsai bíboros érsek hazafil érdemeiről, felkérte Tihanyi főjegyzőt az emlékszedő megtartására. Tihanyi folytonos figyelem közt olvasta el szépen kidolgozott arczkép-leleplezési emlékszedetet, melyet külön közölünk, mi közben lebeült a lepel Haynald Lajos arczképéről. (Az arczképet Vágó Pál festette.)

A hatóság beszéd után Scitovszky János alispán felolvasa Valics-Haynald Teréz, a meghaldogult bíboros érsek novének igen szép körzönd levelet, mely levél igazi fektől gondolkodásról tett tanúbizonyságot.

Az ünnepélyes aktus után főispán önéletrajza bejelent, hogy előző napon a számonkérő székét megtartotta s arról győződött meg, hogy a tisztikar, úgy mint eddig, híven és ügybőgán megfelelt kötelességének. Ez a jelentés öröndetes tudomásul vétetett.

Millennium.

Nagy Mihály tbeli főjegyző felolvassa az alispán által fogalmazott lelkes hangú következő határozati javaslatot:

„A törvényhatósági bizottság a Magyar nemzetnek magyar földön ezredes fennállása énnepét maradóndó alkotások és tárgyakban önjátrán megörökíteni a dicső elődök fényes hagyományait s önn jelmondatához híven egy a jövő nemzedék áldozatkészségének emelésére határozattal kimondja, hogy az 1895-ik évtől kezdődő öt éven át 3%-os vármegyei pótlódot vet ki s ezen mintegy 125 ezer forintból az alábbi sorrendben a következő alkotásokat, alapítványokat létesíti, mordítja elő s illetve adományozza.

1. Egy a vármegye székhelyén Balassa-Gyarmaton a „Millennium-tálmából felállítandó emlékre 5000 forint.
2. Jeles tudósunk Nagy Irán magyar tudományos akadémiái tag által megírt vármegyei monographiának minél díszesebb alakú illusztrált kiadási költségeire 5000 forint.
3. A B-Gyarmaton létesítendő „Mária Valeria“ kózkórház építési alapjának kiegészítésére 60000 forintot.
4. Egy Losonczon létesítendő kózkórház vármegyei alapítványként 20000 forint.
5. Egy Losonczon létesítendő polgári menház céljaira, ezen vármegye alapítványként 5000 forint.
6. A jegyzői országos árnyház-alapra 5000 forint, melynek kamatai egy a törvényhatóság által kijelölendő vármegyei jegyző árnyjának nevelésére szolgáljanak.
7. A „Magyarországi tanítók háza“ és az „Eötvös-alapra“ együttesen 5000 forint akkór, hogy két 18000 frtos alapítványon vármegyei tanítók tanul gyermekei ingyen lakásul a tanítók házában két szobát nyerjenek; míg 1400 forint Nógrádvármegye áldozatjaként leendő az Eötvös-alapba befektendő úgy, hogy az ösztöndíjak oda itélése körül a kijelölés jogát a vármegye közönsége magának kívánja fenntartani.
8. A „Nógrádvármegyei museum-társulatnak“ házvételi vagy építési célokra 10000 forintot azon kikötéssel, hogy ezen összeg a társulati házon megfelelőleg biztosítandó azon esetre, ha a társulat megszűnne egy háza bármilyen okból eladatul, a feltételeken nyújtott ezen adomány a vármegye szabad rendelkezésére visszazárlandó.
9. A vármegye területén felállítandó ipari tanmühelyek céljaira 10000 forintot.

A Balassa-Gyarmaton felállítani tervezett gymnasium tekintetében ezuttal intézkedés nem történik.

Mely ezen hazafias áldozatkészségtől áthatott határozattal azon imaszertü fohászszal alja át a vármegye

közönsége az utókornak, hogy Isten áldása legyen szeretett hazánkban, koronás apostoli királyunkon, a magas uralkodóinkon, vármegyénken s azon alkotásokon, melyeket hílerünk emelni, gyarapítani a kőző előmozdítása érdekében törekedtünk.

Végeztül felhívja a vármegye alispánját, hogy a felsőbátósági jóváhagyásnak kieszközölése után, ezen határozat végrehajtásáról gondoskodjék s az alapítványokra vonatkozó alapítványterveket bítelesítse s az érdekeltek részére leendő kiadhatós céljából annak idején mutassa be.

Jelen határozat mint közérdekű, közhírre vétetni rendeltetik.

A javaslat ellen legelőször Laszkár Gyula szólt fel, s megzavallható, de el nem fogadható érvekkel a pótlód kivetését ellenzi, oly lejtő ez, melyről többé visszatérni nem lehet, rosszak a gazdasági viszonyok, sok a mindenféle adó stb. Részéről csak oly alkotásokhoz járul, mint a milyen a kórház, melyek pótlód nélkül létesíthetők. Bead egy másik ellenjavaslatot, mely szerint a millenniumra felépítendő kózkórházra szavazson meg a megye 60 ezer forintot s ezt a költséget a börtön eladott 30 ezer forint vételárából, a közúti pénztár felesleg forgalmi pénzéből és a katonaszállásolás kártalanításából feennmaradt összegből fedezze.

Az alispán hosszabbán kifejté, hogy ezek az alapok megyei határozatokkal más rendeltetésre vannak fordítva. Br. Jeszenszky Sándor, tárgyalogus és jól átgondolt beszéddel szinten ellenzi az alkotásokat s csakis a kórházi 60 ezer forint szavazza meg.

Török Zoltán a javaslat mellett szólt fel azaz a módosításal, hogy a b-gyarmati gymnasium ezuttal mellőztessék. Leleplezt szónoklatot tartott a kulturális dolgok támogatása érdekében Kujnis Gyula losonczyi polgár s megyebizottsági tag.

Ezek után névszerinti szavazást rendelt el a főispán melynek eredménye a következő: Ugyanis a fentebb felszámolt javaslat mellett igenen 195-on, nemmel 50-on szavaztak s így a törvény által kívánt kétharmad többség jóval felül meglerén, — a javaslat határozattá emeltetett.

Nem vezérel semmi utógondolat, de a kölcsöndös kapacitálás végett ide igtatjuk azok névsorát, a kik a javaslat ellen szavaztak. Ezek: Aranyossy Sándor, Balás János, Balás László, Balassy Árpád, Bende Sándor, Borbás Géza, Borbás György, Borbás Lajos, Borbás Ferencz, br. Buttler Ervin, br. Buttler László, Csengey Gyula, Dapsy Béla, Dessewffy Jenő, Farkas Alajos, Felsenburg Tiradár, Hanzsoly Béla, dr. Hermann Károly, Huszár Ignác, Illés Ödön, br. Jeszenszky Sándor, Ksiller Károly, Krivácsy Antal, Kozma Zoltán, Luszka Gyula, Luby Géza, Madách Aladár, Madách Imre, Madách Pál, Mester Mihály, Muzslay Gyula, Negro Adolf, Ondrejovich László, Országházi Albert, Perényi István, Podhragay Mihály, Pongrácz Ábris, Pokorny Pál, Rosenbach Sándor, dr. Rosenbach Emil, Rottkay Aladár, Sósok László, Sreter Ferencz, Szabó Vilmos, Szilárdi Ödön, Szemcsényi Emil, Unger Gusztáv, Vecsey Dezso, Veres Ernő (bercezi), Wladár Viktor.

Ö felsége fogadtatása.

Az alispán terjedelmes és mindenre kiterjedő jelentése azal veszi kezdetét:

„Nemzetünk egyik fő jellemvonása a koronás királyhozi rendületlen hűség, s ép azért jelentésemet öröndesebb előterjesztéssel nem is nyithatnám meg, mint ép azon biztos értesülés közlésevel, hogy Ö császári és apostoli királyi Felsége, legkegyelmebb urunk, vármegyénket ez é szeptember haza közepén az itt megtartandó hadgyakorlatok alkalmából, legmagasabb látogatásáról szerencsétlenül megkeskedend.

Ertesülésemet a vezérkar főnöktől, bár Beck táborsermágy ur ö nagyemlékségtől nyervén, nem késtem már elere is kifejezni Törvényhatóságom ösintén érzett örömet s kérti ö, hogy vármegyénk bódolatát a magas tornó számlához eljuttatni s azon biztosítást nyújtani kezveszkedjék, mikép vármegyénk községe meg fogja ragadni az alkalmat, hogy a föltöbbs megítélt legmagasabb látogatás alkalmából Ö Felsége fölket személye s a legelőszégesebben uralkodó ház iránt érzett tőrhetlen hűségének, alattról bódolatának hazafias s ünnepélyes kifejezést adjon.

Ekként, habár a m. kir. kormány részéről még semmi értesítést nem is vettem, mégis a legmagas látogatást biztosítottunk tekintve, kötelességemnek ismerem, mindazon javaslatokat mai közgyűlésünk elé terjesztetni, melyek ezen ünnepélyes tény következményeként jelentkeznék s melyek végrehajtását akként tervezem, hogy azok a vármegye községeinek igényeit kielégítsék ugyan, de külön e címen, újabb megterhelést a vármegye községeire ne hárítsanak.

Ö Felsége az eddigi megállapodások szerint vármegyénk székhelyén szándékolni megállni s ekként annak gyökeres kijavítása nélkülözhetlen lévén; megkívánom ezen alkalmat ragadni, hogy azal kapcsolatban, mindazon átalakítások is eszközöltesse, melyek hiányát

eddig központi ügykezelésben élének érezték. Nyekák kell megelégedni az egyes hivataloknál érezhető hivatali helyiségek elégtelenségét s az együtt működőre hivatali tisztviselői hivatali helyiségek elégtelenségét.

A tervezett átalakításnál több helyiségre leendőnek, az részben a városi lakásoknak, mint a már vásárolt háza áthelyeztetésnek — igénybevétele s a családok sokának megváltása után vélem helyesen megválasztandó.

Ezen javítási, átalakítási s kifizetési költségeket előszörban is akként óhajtanánk fedezni, hogy az e célra befektetésre tőlünk kamatait házi pénzáruknál évi költségvetésbe beállítva, a belügyi tárca fedezze; mely irányban, eddigi tájékozódásom szerint, belügyi m. kir. minister úrnál teendő lépések némi kilyáttal kecsegtetnek. Ha ezáltal mégis az ez irányú feltérjesztés eredményre nem vezetne, úgy arra kérek felhatalmazást, hogy ezen s az ánnepélyes fogadtatás egyéb költségeit, a régi közmunka-alap, forgóköntének meghagyott egyházmű 28348 ftányi s a beállítási pótlód fel nem használt 8427 ft. azaz összesen 36775 forintnyi összegebből fedezhessem.

Azon nem remélt esetben, ha ezen segélyforrások elégtelenségnek nem mutatkoznak, oly berendezési tárgyak, melyek a közközhelyben is felhasználhatók lennének, a közközhelyi alap terhére is bevezethetők lennének.

Általános, minden részlethez kiterjesztendő programot s költségmennyiséget a dolog természetéből fogva nem nyújthatván, az eddig kevesesen nyújtott bizalom s azon igazolt törekvés alapján, mely szerint a vármegye közpénzüi költségvetés gondossággal gyarapítani s megőrizni igyekszem; kérem kell a melyen tisztelt közgyűlést, hogy részben az előterjesztett keretben általános felhatalmazást nyújtsa s az ügy érdekében cselekvésem szabadságát biztosítsa kegyelmeidjék.

Ö felségének vármegyékben való megjelenését őszinte örömmel vette tudomásul a bizottság, s felkérte a főispánt, és alispánt, hogy a költségekre belügyministeriummal a házi pénztár terhére beillesztendő 20 ezer ftig terjedő törlesztési kölcsönt emkööljön ki, az alispánt jelenben foglalt javaslatokat elfogadva, az alispánt Ö felsége ánnepélyes és a vármegye költségvetésének tekintélyének megfelelő fogadtatásra meghatalmazza, s egyeztetés elhatározza, hogy Pestvármegye kivételével, melynek anyai alkalma van Ö felségét láthatni, a többi vármegyékben, név szerint: Hont, Zólyom, Gömör és Hevesvármegyeit megkeresni, hogy vármegyéket Ö felsége titkárak 5—5 köldöttiségi taggal szerencsésítsék.

Ehakt Török Sándor volt alispán és országgyűlési képviselő s legutóbb b. árvassági elnök emléket a vármegye joggyűlésre megörökíti, s helyettes árvassági elnökül Fajor Sándort jelöli ki.

A többi kérdések érdekes és inkább magánjellegű tárgyakat terhelni miatt lapunk jövő számban hoznak. A közgyűlés legutolsó tárgyát az árvassági önközi és a ludovika úti választás képezte. A kijelölt bizottság a főispán által megalkutván, — rövid idő alatt bejelenté a főispán, hogy az önközségre Hanszly Márton és Okolicsányi Manó pályáznak Szakall Barna elnöksége alatt az önközségre és Beniczky Árpád önközsége alatt a ludovika úti választás meg a választás. A br. Battler János-féle ludovika úti választásra pályáztak ugyancs: Hegedűs Viktor Elek fia, Kádás István Jenő fia, Jakabovics József Béla fia, Jörög József László fia, Balogh Károly Károly fia és Szentiványi Miklós László fia.

A választás nagy izgatótsággal folyt, különösen az árvassági önközség, míg délután 1 órakor Szakall Barna elnök bejelenté, hogy beadottak összesen 157 szavazat, melyből Okolicsányi Manó 91-et, Hanszly Márton

66-ot kapott, s így a főispán által Okolicsányi Manó 25 szavattal megválasztott árvassági önközség mondatott ki.

Beniczky Árpád bejelentése szerint a ludovika úti választás 201 szavattal. Ebből Jakabovics József Béla fia 184-et, Kádás István Jenő fia 91-et, Hegedűs Viktor Elek fia 46-ot és Jörög József László fia 10-et kapott. Ezersint a Ludovika-Akademián Jakabovics Béla és Kádás Jenő fogtak kiemelni s a többiek bejelenteteli.

A közgyűlés délután fél 2-ór évi véget. A főispánt és alispánt lelkesen megjelensétek.

Tihanyi Ferenc vármegyei főjegyző emlékezésére Haynald Lajos bibornok-érsek arcképének leleplezésekor.

Tisztelt ünnepi Közönség!

Kegeletteljes szokás rég időkől a nemzeteknek, hogy maradvány érdemeket szerzett nagyjait emléket készíltfoghatóság is megörökíteni óhajtják. A tisztelet és hála adóját röjlik le ilyké az élők azok iránt, kiket életükben ismertek s kiknek érdemei előtt meghajoltak a kortársak. De tessék azért is, hogy a későbbi nemzedékek ne csak az írásköböl ismerjék az elhunyt nagy férfiakat, hanem, hogy az azoknak emelt vagy létesített emléket látva, buzduljanak a magukat közelelmérésre érdemesítették példáján. Nőgrádvármegye közönsége is ezektől az emlékektől áthatva mondta ki 1889. évi november hó 5-ik napján tartott közgyűlésének 179. szám alatt hozott határozatával, hogy a vármegye nagy fia Haynald Lajos bibornok kalocsai érsek életnagyságu arcképét, áldozásának 60 éves örömneműje alkalmából, székházának díszterme számára lefesteti s azt a bázis és vármegyei közöl érdemeket szerzett nagy férfiak arcképeit mellé sorozza. Közönségünk tisztelet és elismerés érületének eme megnyilatkozása a bibornok-érsekkel felirattal közöltem, azt szokott remek irányval szerkesztett választásában közölte meg a kifejezésre jutatta abban azt is, hogy mily jól esett neki épen annak a vármegye közönségének ödvözlése, a mely vármegyében bőlcséi állott.

As akkoron minden oldalról ünnepelt férfiak szóla elhívta az élők sorából a kérelmetlen végzet, két év nem telt el még s 6 már az emlékeztető volt; az arckép pedig, amelyet az örömneműje alkalmából akartunk készíltetni már csak a kegeletteljes emlékneműje készülhetett el, felajánlva vármegyei közönségnek az istenhez tört Bibornok gyászba borult rokoni által; és midőn az azt feldő leplelt levére a nagy férfi alakja előttünk áll, legyen szabad az elhunytak élettrajzi adatait és működését röviden eszetelem.

Haynald Lajos 1818. évi október hó 3-ik napján született Szécsényben. Atyja Haynald István, gróf Forgách József és neje gróf Koháry Mária legidősebb fia István és Pálnak; majd ezek legidősebb testvérük Forgách Miklós grófnak neje Andrássy József grófnővel született fia Lajos és Ágostonnak nagytudományu neveleje volt. As ezen sturi családdal ilyké fenállott összeköttetés, Haynald Lajos későbbi tudományi kiképzetésénél — a legelső bécsi theologiai felsőbb tanintézetekbe való juthatás megkönnyítése által — fontos tényezőként szerepelt. Anyja Jótner Franciska valósgos mintaképe volt a keresztény anyának. Gimnáziumi tanulmányait Vácra kezdte meg s azokat a hatodik osztály bevégeztéig Pesten, majd Esztergomban folytatván, 14 éves korában az Esztergom főegyházmegyei papnövelde növendékévé lön. A bőlcsészeti tanfolyamot Nagy-

szombathán, a theologiat pedig a bécsi Pazmaneumban végezte; ugyancsak Bécsben — magasan pap képzéttetés céljából — as Augustineumban még 4 évet töltött s e közben 1839. évi október 15-én pappá szenteltetén, as ez évi október 20-án szülőföldjének templomában mutatta be első áldozatát as ezek Urának. 1840-ben a bécsi egyetem hittudományi kara hittudorát avatta fel.

Visszatérülén egyházmegyéjébe, mint káplán Pesten és Budán a váriban 13 hónapán át működött s es időszakra ennek első kísérletei as egyházi irodalom terén. 1842. őszén Kopácsy hercegprímás által, as ujonnan alakított presbyteriumban a theologiai encyklopedicus tudományok tanári székére lön meghívva, mely állásban 4 évet töltött s az alatt — teendőinek lelkiismeretes ellátása mellett — a természetudományokkal, különösen a növénytanal foglalkozott. As 1845—8. tanév sündője alatt Német-, Belga-, Angol-, Franciaországot és Schweicset utazta be; es időben írta a Wetzser-Wellter-féle „Egyházi Lexicon“-ba Magyarország egyháztörténetére vonatkozó cikkeit. 1847-ben Kopácsy prímás tükárára, majd 1849-ben Kunzst József káptalani helynök as iroda kancellárjává nevezte ki.

As 1849-iki viharos időkben alatt a káptalani helynök Bécsbe menetele folytán as ország első egyházmegyei kormányának gondjai a 32 éves Haynaldra nehézettek. A függetlenségi nyilatkozatot, dacára a kormány többszöri sürgetésének, nem hirdette ki; mely tényért 1849 június 14-én állásától felfüggesztetén, Szécsénybe vonult vissza s ott maradt a forradalom elnyomásáig. A vihar elvonulta után Scitovszky János hercegprímás irodalgazdájává lett; 1861 szeptember hó 9-én pedig mint bebroni felszentelt püspök Ö Felsőge által, as utódágra való jogosultsággal Kovács Miklós püspök segédére neveztetett ki, kiknek két hónappal később történt elhalálása után Erdély püspökévé lön. Ezen magas állásban as egyházi és magyar nemzetiégi csálók elmozdítása körül szerzett nagy érdemei által lett Haynald Lajos nemcsak Erdélyben, de Magyarországon is a legnépszerűbbek egyike s népszerűsége meg inkább nőtt 1863-ban, midőn kisebb volt püspöki székétől megvalni, sem mint hazafias meggyőződésű a Schmerling kormányának feladni. Ismét a szülői háza Szécsénybe vonult vissza, honnan nemcsak IX. Pius pápa által a karthágói érseki címmele felruházva, Rómába ment, s ott mint a rendkívül ügyekben tanácskozó congregáció tagja 1867-ig működött, mely érben Ö Felsőge által, előzetes megkérdezés nélkül, báró Eötvös József választás- és közoktatásiügyi miniszter előterjesztésére kalocsai és bécsi érsekké neveztetett ki.

Annak illusztrálására, hogy mily magasan állott az 1867-iki alkotmányos kormány vezérfőirának tiszteletében s hogy Ö Felsőgei ezen legelső elhatározása mily népszerű volt, — szolgáljanak báró Eötvös József 1867. évi április 5-én kelt levelének — melyben Magyarország második egyházi mellődségára történt kinevezésétől tudat adta — következő sorai:

„En — mint azt előterjesztésomban kimondtam — abban, hogy a fejedelem as egyház második mellődségára azt nerez ki, kit arra a közvélemény kijelölt, azon szerencsés egyetértésnek egy új jelet látom, mely a jelen pillanatban a király és a nemzet között létezik; s Excellenciád, midőn sokkal kedvezőbb egyházi s tudományos törekvénységet egy nagy egyházmegye terhes kormányatával cseréli fel, azon öntudattal tetheti azt, hogy saját vágyait a nemzet s a király egyttés kívánatainak áldozta fel.”

S itt tartom helyén valónak utalni a meglepő fordulatokra, melyekben a nagy Bibornok érsek egyházi és politikai pályája oly gazdag volt; mert míg 1849-ben a függetlenségi nyilatkozat kihirdetésének megtagadásá-

TÁRCZA.

Haynald bibornok-érsek arcképe leleplezésekor.

(Működésének gyűjtéséből 1894. május 31-én.)

*Majnál fegyver derített Haynald nagy alakja a földre;
Majnál fegyver ragyog moson a mennyből alá;
Pálcaje Nőgrádban ringott, de hogy éle után is
Pírja meggye, im e kép öröklő nevét.*

PAJOR ISTVÁN.

Hullámokon.

(Folyt. az előzőtől.)

Készen lenne: dühöngő hullámok kapják el a gyöngye fa-alkotmányt, hánnyák-veit, mint valami labdát. Csak egy kis ingás a csónakostól s embert, csónakot hullámsír temet el. Sebő Laczi pedig keseredő mosoly, megáll a csónakban mint egy sziklával s biztos kezekkel merítgeti el szíves evezőjét; csak mosolyog gúnyosan, keseredő. Most egy hullámmegörzésre kap fel a tisztán kivillan a csónakfenék, majd mély hullámgödörbe bukik és csak sugar deréka látszik ki a legénynek. — Vége, vége már! — kiáltanak ijettlen parthozzant.

As öreg révén bükimén pódrú ós bujarsát: ilyen legény volt ő is egykor, Laczi az ő tanítványa, soha se félték! A fehérpár imádkozni kezd Sebő Laczi vezendő lelkeért. — Bizony, bizony — mondogatja ez is, az is — még sem volt szép Julcsától ilyen csöföt árni ebből a derék legényből.

As pedig csak evez, csak mosolyog gúnyosan, keseredő. Mit neki vihar, hullám, órvény, mikor az ő lelke sárgább órvény kétféle.

Mintha odaláncolták volna, mozdulatlanul, szólanul nézi Kondoros Júlís a karcait, szép legényt, amint visszkodik az as erőszakos zajzással, amint partra lép szomorúan, komoran; hogy megkönnyebbülne az ő szegény szíve, ha vállára hajtva fejét panasznál el annak a legénynek: mennyit várt rá hasztalanul, mennyit kell szenvednie naponta részeges, kártyás, gorbomba urától, Gojdr Andristól; és most egy árva szöbös sem bír jutni. As a legény pedig hallgat, mint a sir — még akkor is, mikor már újra a halálós hullámokon lebegnek.

Közepére jutottak már a szilaj árnak, Sebő Laczi hirtelen megál, komoran néz régi szerelmére:

— Igaz-e az Julcsa — szól figyelően — igaz-e az, hogy te akkor sem, soha sem szerettél engem?
— Nem igaz, szászor is nem igaz!
— Miért vagy hát Gojdr Andrisé?
— Vártam kegyelmedre; jött-e értem?
— Majd, hogy kinevessenek, elzavarjanak!
— Vele bujdosom volna én is —
Sebő Laczi keseredő nevetett.

— Mit gondolsz, Julis! ha én most est az evezőt messze elhajítanék?

— Laczi, egyetlen szerelmem! Hallgass meg, az istentér, hallgass meg engem! Szeretlek én már akkor, szeretlek én most is, amint csak azt a jó istent ott feleltünk! Te érted jöttem ide most is, hogy téled soha el ne váljak többé. Vigyél magaddal messze, idegen határra, hol senki nem ismer majd; légy halász, bojtár, nap-százmos, vagy mit tudom én — mi, veled dolgozom én éjt, napot; fekszőnk egy gyékényen, eszünk egy tányérból; örülünk, szenvedünk együtt, egymásért és ha csak egy szóval is panaszkodnék, öl meg akkor, öl meg engem Laczi!

A szép legény megboradt, zavarodottan nézett kedvesére: csábítólag legény más feleségének. Eljen vele isten, ember ellen világ csufjára. soha!
— Ne beszélj nekem erről Julcsa, ne beszélj nekem ilyent; bujkáljunk a világot átok alatt, éljünk együtt, hit nélkül, mint az erdei vadak, nevünk rossz lóthon, csavargó as idegenben? Ne beszélj nekem erről!

— As istenre! mit tegyek hát?
— Imádkozni, Julcsa, — szól a legény komoran.
— Boldogok lennének Laczi, mint az ég madarai.
— Imádkozni, Julcsa!

— Legyen hát — szól szomorú lemondással — szép aszony s szívére szorítva két kezét, tisztá fényes szemét as égre emelve, halikán imádkozott. . . .

Ebből Laczi félre fordult, ne lássa senki, hogy ő sirni is tudott; egymásután hátrigatja félre a halálós habokat; ne háborgassa a szerencsétlen, szerető szerető aszony ártatlan utolsó imádságát semmi, semmi.

. Es bocsásd meg a mi vétkeinket, mint mi is megbocsátunk az ellentünk vétkeinknek. rebegi a szép aszony.

Feje felett pedig az evező hosszant suhogott a levegőben és azután elmerült a messze habokba.

— Enyém vagy végre, egészen és örökre! — kiált kihangon a legény, — enyémémet tetek a boros egék, a süvöltő szelek és a tájétköz habok! — Es őrvongor ragadja félre kedvese deli légy természet, vadul csókolja annak nyakát, arcát, piros gyöngye ajkát, sórárgó, könyező szemét. As pedig a felejtethetlő szeretőt legény keblére simul, nyakára fűti teli gömbölyű karjait szorosan s mintha ez utolsó percében akarná mindat a boldogságot átérteni, amit oly rég epedve várt s amiről csak az imént kellett lemondania örökre as élettől együtt: mohón, kéljül reszelve adja vissza kedvese minden csókját.

— Sebő Laczi, hiszed-e már, hogy szeretlek, hogy örömet halok veled?

Egő csók volt rá a felelet.

As utolsó csók; másik pillanathan egy féktelen hullámgolyó borítja fel az ingó fa-alkotmányt s temette el a boldogulian szerlem áldozatát.

Harmadnapra fogták ki a hullákat a csónakos sarkantyúnál; talán nem is a víz, de az utolsó csók folytatta meg őket.

A sorsosan ölelő, összekulcsolódó kezeket csak alig bírták szétfelteni.

rosy.

val a hazatérés vádját vonta magára és érseki íróda-
ingazgatási állását elmondított; 1851 óta a jogfolyo-
noság elvének védelmében vívott bátor harczeit a
nemzet legnagyobb, legdignebbel bírniának sorában
foglalt helyet. Míg 1863-ban a bírói rendi kormány arra
kényszerítette, hogy az erdélyi püspökségről mondjon
le; 1867-ben az alkotmányos kormány kérésével ostrom-
olta, hogy a kalocsa érseki méltóságot ne utasítsa
vissza. Míg 1871-ben a vatikáni szinaton elfoglalt ellen-
zék állásával IX. Pius pápa neheztelést vont magára
oly annyira, hogy ismét a magánéletbe való vissza-
vonulása gondolatával foglalkozott; 1879-ben XIII. Leo
pápa az egyház bíboros tanácsába emelte.

Sorának ezen ingadozásai lelkiének egysúlyát
soha sem zavarták meg; a meggyőződés nemcsak szilárd-
sága és az önfegyelmezés hatalma megőrizte attól, hogy
a külső viszonyok változásai szellemének mélyéig hasa-
nak; az öltözék, melyet 1849-ben szenvedett, hazaszerete-
tének melegsét nem csökkentette; a száműzetés, ami 1863.
októbertől kezdve lett, a korona iránti hűségét nem ingatta
meg; a kínos helyzet, amibe a vatikáni szinaton jutott,
egyházihoz való benső ragaszkodására a legkisebb be-
folyással sem volt.

A tudományos hajlamok családi örökségként szál-
lottak rá; a természettudományok terén; nagy-
bátyja Haynald Antal pedig a görög és római classicus
írók elejtéseit tartalmazó nagy munkája által tett a
tudományok jelentékeny szolgálatát.

Haynald Lajos a tudományok különböző szakai
körüli főleg a növénytan kedvelője s a téren kifejtett
örökös tevékenységének maradvány emléke, a nemzeti
muzeumnak hagyományozott pártatlan herbárium és szak-
könyvtár, melyek átvételével ezen nemzeti intézmény
flórási osztálya is arra a magas színvonalra emelke-
dett, amelyet az utolsó negyedszázad folyamán, a többi
osztályok, az ország és egyes tudománypártolók egy-
sült áldozatkészségéből értek el.

Míg azonban Haynald, gyermekéveitől késő agy-
korig, soha sem csökkent szeretettel művelte a növény-
tudományt: szellemének vele született ág látköréi
fogva és a magas állásból származó kötelességek tuda-
tában, érdeklődését és áldozatkészségét más tudomány-
szakokra is kiterjesztette. A természettudós nem zárko-
zott el soha a történelmi tanulmányok jelentőségének
megtálatása elől és mind egyházi, mind politikai pályájá-
nak nevezetesebb pillanataiban gyakran hirdette, hogy a
történelem, mint „vita magistra et veritas dux” jelöli
meg az alapot, melyre alkotásait az emberiség biztosan
helyezheti. Mikor 1880-ban, az októberi diploma kibor-
sítása után a politikai közelet tere a hazában újból
megnyílt. Haynald azt a helyet, mely Erdély püspökét
a történelmi hagyományok alapján megillette, elfoglalni
nem késett; és az a híres beszéde, melyet a főrendiház
1861. június 17-iki ülésében tartott, azt a nagy hatást,
melyet országjárta előidézett, nem egyedül formai szép-
ségeknek, hanem főleg az Erdély és Magyarország közötti
kapcsolat történelmi momentumai érvényesítésének köszön-
het. Ezen beszéddel, mintha az egyházi szónoklat
terén már évek során fényes sikereket aratott, közdölte
fel magát a politikai ékeskedés mestereinek sorába. És
a világegyház nagy gyűléseiből — a vatikáni szinaton
— is szónoki babórkál óvezte tért haza.

A szónoki hatás összes eszközeivel rendelkezett.
Érvelése és felfogásának emelkedettségére a figyelmet min-
dig lekötötte; előadásának varázsa a hallgatókat magá-
val ragadta. Ezt a hatást a beszédnek pazarul elhintett
szónoki virágok nem csökkentették, mert azok élénk
phantáziájának talajából megteremtődtek a szavak. Be-
szédei híven visszatükrözték az ő lényét: az erő és ön-
mérséklet, a határozottság és gyengédség, a komolyság
és derű összhangját.

Az 1868-ik évi nagygyűlésen a magyar tudományos
akadémia igazgatóságának tagjává és a természet-tudo-
mányi és matematikai osztályba tiszteletbeli tagrá vá-
lasztatván meg, nem szorítkozott arra, hogy megválasztá-
sát hálaíjjal egy nagy alapítványról örökítette meg,
hanem mint a tudomány munkása lépett az akadémia-
ba. Az akadémia épületében hordozó oszlopnak tekintette
magát, nem decoratív részletek.

Haynald mindig azon volt, hogy az európai kultu-
rai törekvésekkel hazánk szoros kapcsolatba hozassék.
Ez a szempont állott előtte akkor is, mikor 1874-ben a
flóraci nemzeti körletési congressuson megje-
lent; 1875-ben a brüsseli nemzeti körletési kongre-
ssus előmonkálataiban részt vett; 1876-ban a
Budapesti tartott nemzeti körletési statisztikai congressus
előki tisztét vállalta el; mikor Lipót belga király fel-
hívására, az Afrika tudományok felkutatása céljából
alakított társulatnak Magyarországon főként szerves-
mi telmes áldozattal megkísérel. De nemcsak ezen műkö-
désével, hanem a saját egyéniségének hatásával is fényt
árasztott hazánkra a művelt külföld előtt. Mindenütt,
ahol megjelent és a hozzá szokottaknak színi elér-
tek, rokonszenvet és nagybecsűséget keltett magára iránt
és nemcsak iránt is, melyet méltó módon képviselt.

Sokoldalúságánál fogva az egyházi, politikai és
tudományos élet birodalmának határán túl, a művészet
világában is otthonos és önnepelt volt e ennek felvirá-
gását is tekintélyes alapítványokkal mozdította elő.

A népioktatás körében szerzett nagy érde-
mei jellemzésére csak azt a két tény említem meg,
hogy egyházmegyéjében, érsekségének tartama alatt, a
tanítói állományok száma 127-tel szaporodott; az iskolát
látogató gyermekek száma pedig 11.000-tal emelkedett.

Főpártosságának ideje alatt 10 leánynevelő inté-
zetet és 4 árvaházat létesített maga létesített, részint
alapítványokkal gyarapított. Az elődje által szervezett
kalocsa főgymnázium és convictus épületeit másfél
száz ezer forintnyi költséggel kibővítette; és az intézetet
magasabb tudományos élet színhelyévé is kívánván tenni,
csillagászati és földrajzi-observatoriummal látta el,
melyet hatvan ezer forint költséggel szerelt fel.

Alkotott, fejlesztett, javított Haynald Lajos a tuda-
mány, a művelődés, az oktatás minden ágában és
hiteles feljegyzések szerint 3.903.503 forintot rug
azon összeg, melyet áldásos főpártosi működése alatt
egyházi, hazai, tan- és nevelési, művelődési és jó-
tekonysági célokra áldozott.

Ez volt Haynald Lajos, nagy mint egyházának
papja, nagy mint hazáé, nagy mint jótékony emberbarát,
nagy mint tudós; és hogy mily ellenállhatlan kedvessé-
gű volt a vele való személyes érintkezésben, azt azok, kik
ismerték és kik meggyőződéses barátai voltak, az ő
állottak, tudhatják csupán. Benne oly férfiú életét
oltotta ki a halál, kiről igazán elmondható, hogy nem-
csak egyház és hazájáé volt, hanem a ki felszabadon
keresztül lángszellemével, tudományának kimagasló nagy-
ságával, nemcsak szívének érzelmeivel szolgálta az embe-
riséget.

És most, midőn az a kéz, mely annyi könyvet
tört, áldása többé nem emelkedhet, midőn a leg-
magyarabb szívvel egyike már nem doboghat rajongásig
szeretett hazájáért; most, midőn a lángelme már nem
alkothat, tudhatják csupán. Benne oly férfiú életét
oltotta ki a halál, kiről igazán elmondható, hogy nem-
csak egyház és hazájáé volt, hanem a ki felszabadon
keresztül lángszellemével, tudományának kimagasló nagy-
ságával, nemcsak szívének érzelmeivel szolgálta az embe-
riséget.

A Drégeli romokon.

(1894. május 20.)

És pattog a bomba és röpke a gránát
Minden társ örök népet, felát ont
Töri Drégeli sziklai várat.

Régi romok között el... elmerengve a képzelet
s az élet nagy tragédiájában az emlékeztet vadrisz és alhu-
mában olvasunk.

Régi idő beszél hozzánk régi dicsőségről — s vala-
mint a vihar szélvize a várkorokat a mélyébe le-
borja... úgy rohan az idő e híres vár dicsősége felett
a háromszázévesenketekid évbe!

Kihalt észak! fény! Lángoló tűze a hazafis hősi
erőneket! Váruaidon már csak azok a piciny fénypontok
világítanak... fölöttök az ég!

De e föld is egy csillag... és én nem tudom,
a felbőlt tal lakók nem a magyar dicsőségtől látják-e
ragyogóbbnak az égi testet!

Május 20-án ily bangulatban időzött egy lelkes
társaság a drégeli várbán.

Ott voltak: Aniger László és családja, Fáy Sándor
és családja, dr. Farkas Ferenc, Kacsorics Jenő és családja,
ifj. Farkas Ferenc, Bodrogi Mihály, dr. Megyeri István...
és velük volt a jövedv és a hazaszeretem.

Gazdászati.

Nógrádmegye gazdasági egyesületének titkára a
következő figyelmeztetést teszi közzé:

Tekintettel arra, hogy a jelenlegi meleg és nedves
időjárás a peronospora viticola (szőlő-ragya) fellépésére
és terjedésére nagyon kedvező s ha ellene idejében
nem védekezünk, az általánosán szép reményekkel keze-
gő szőlő-termetet tökre teheti; figyelmeztetem
a szőlő-birtokosokat, hogy a permetezést az általánosán
ismert útmutatás szerint minél szélesebb körben fog-
natossítsák annál is inkább, mert a praeventív permeta-
zés ideje már elérkezett. B.-Gyarmat, 1894. május 25.
A nógr.-m. gazdasági egyesület titkára.

Szőlő föld öltési tanfolyam fog tartani
B.-Gyarmaton a gazdasági egyesület telepén folyó hó
8-án, Bucher Alajos szőlőszeti és borkészítési felügyelő
vezetése mellett, melyre az érdeklődők tisztelettel
meghívattak.

A részt venni akarók hozzanak magokkal szemő-
kést és lapos fenőkövet.

A sikerült öltések jutalmaztatni fognak.

Grünbaum Mihály a Filloxera és Peronos-
pora irtásról feltalálók alárírás Gyuláról egy
nyomatott hirdetést terjeszt a közönség körében
a melyben azt állítja, hogy oly hatást szert talált fel,
a mely mind a filloxera, mind a peronospora viticola
terjedése ellen biztos órszerül szolgál. Azt állítja továbbá,
hogy szeret a földművelésiügyi miniszter kizárólag szaba-
dalmarza s jónak és hasznosnak találta.

A földművelésiügyi miniszteriumtól közvetlenül
szertt információj alapján s megbízásból közöljük,
hogy a nevezett miniszterium Grünbaum Mihályról
e szere sem kizárólag; szabadalmat nem adott, de
nem is adhatott, mert szabadalmat engedélyezésére
nem is illetékes, sem pedig illetékes szakszerve a kér-
déses szert olyanok nem találta, mely a filloxera vagy
a peronospora terjedését megakasztaná.

A földművelésiügyi miniszterium figyelmezteti ennél-
fogva a földbirtokosokat, hogy óvakodjanak saját érde-
kükben az ily szedőlgőtől, a kik nagyhangú, hang-
hirdetéseikkel csak arra törekzenek, hogy a hűsérke-
nyeket lepre vigyék s haszontalan szerrel állostitásával
mások kárára hasznoshoz jussanak.

Kiadja a Nógrádmegyei gazdasági egyesület.

Hírek és különfélek.

Személyi hírek. Főispánunk gr. Degenfeld Lajos
66. születésnapja, még május hó 29-én délelőtt érkezett a
székvárosba, a községében utána. 1-én a hajnali vonattal

Budapestre távozott, honnan tegnap este jött vissza s ma
Székra távozott. Képviseleink közül a községben szerez-
cselltek: br. Andreánszky Gábor és Beniczky Árpád
urak. A községvárosi bizottsági tagok közül itt voltak:
gr. Berchtold Arthur, Laszky Gyula, Mocskay József,
Postócsky István, Székely Balázs és Szentgyörgyi Pál urak.

Bandérium. Ó felsége fogadtatására az ur-ban-
dérium megalakítottak tekintetű. Postócsky István és
Balázs Barna felhívására 40-én felül jelentek, s az
értekezlet május 30-án tartott meg, mely alkalommal
az intézkedések megtételére bizottság küldött ki, mely-
nek elnöke Postócsky István, jegyzője Balázs Barna, tagjai:
br. Buttlar Ervin, Hanzély Márton, br. Jeszenszky Sándor,
Muzslay Gyula, Bodnyarszky László és Zabovics Fedor.

Az ősi hadgyakorlatok alkalmából, melyeknek
megnyitása való megtartását most már hivatalosan is
bejelentették. király 6 felségének udvari szállásmestere
Brankovics Vukó Mihály, továbbá a lovas testár-
szád egyik tisztje, legközelebb Balassa-Gyarmatra érke-
zik, hogy itt a legelső hadur és k szeretnek elszállásolása
végét a szükséges intézkedéseket megtegye.

Hymen. Ungár Miksa, a b-gyarmati Krausz és
Ungar divatár-cég egyik baltája a múlt napokban
jegyezte el bar. Kohn Julia korposai földbirtokos
Térz leányát.

Fischer Lajos m.-leveli lakos e hó 6-án tartja
esküvőjét Balassagyarmaton Jónas Matild kisasszonnyal,
Jónás Adolf és neje leányával.

A Felvidéki Magyar Közművelődési Egylet
nógrádmegyei fiókja május hó 31-én gr. Degenfeld
Lajos főispán új elnöklet alatt a megyeháza kistermében
választmányi ülést tartott, melyen a főkegyelet múlt
évi számadásait vizsgálták át s a központi igazgatósághoz
feltejteteni rendelték. A választmány egyetemes és
megye birtokú községei róm. kath. hitfelekezeti lakosai
között nyolczvan magyar imakönyv szétosztását hatá-
rozta el.

A b-gyarmati ügyvédi kamara évi rendes köz-
gyűlését Hederváry Antal elnökle alatt május hó
27-én tartotta meg a városháza tanácstermében, melynek
nagy asztalt az ügyvéd urak körül ültek; ott
laktak Balázs József, Bende Gyula, Bodnár Bálint, Cserevics
Károly, Dessewffy Elek, dr. Domán Zsigmond, Gyura
Adolf, Farkas Ferenc, Hudecz Zsigmond, Kádár Kálmán,
Lipcsy Soma, Okolicsányi Manó, dr. Pick Mór, Pinter
Sándor, Plachy Gusztáv, dr. Rácz Imre, Hóray Sándor,
dr. Salkovszky Ferenc, Szilágyi Mór, Vannay Ignác,
dr. Wilhelm Károly stb. A közgyűlés főügybíró voltak
a Köry Tivadar elhunyt folytán megválasztott elnöki,
— továbbá a Farkas Ferenc lemondása folytán szintén me-
gválasztott titkári állás betöltése, s ezeket megelőzőleg a
kamaraának a múlt év ügyforgalmáról, továbbá a választ-
mány és fejelemi bíróság működéséről, valamint a jog-
szolgáltatás terén észlelt hiányokról az igazságügy-
miniszter úrhoz intézett évi jelentés megvitatása.
Farkas Ferenc titkár hasonlóan a korábbi évekhez,
nagy gondnal szerkeszté meg az évi jelentést, melyet
után a választmány ajánlataira a közgyűlés is némi lényeg-
telen módosítással, illetve kiegészítéssel magadára a
jogszolgáltatás szempontjából érdekes jelentésre lapunk
legközelebbi számbában visszatérünk, ma pedig térszűke
miatt röviden még csupán annyit, hogy a kurtársak bi-
zalma az elnöki székbe a kamara eddigi helyettese el-
nök Hederváry Antal urat öltette, titkárral pedig
Hudecz Zsigmond urat választották meg. A helyettes
előki állás betöltésére a választás f. é. június 1-re tűz-
tett ki, s az elnök távol-lakása miatt most már fontosabbnak
is mutatkozott a tisztésre az ügyvéd urat bizalma
kétségkívül méltó férfit fog emelni.

A balassagyarmati torna-egylet mal kirán-
dulása a székely fürdőbe, — ha az idő kedvező lesz,
előre is igen sikerültnél mondható. Úgy Balassagyarmat,
mint Szécsény városából s ezek vidékeiről számos család
készül résztvenni a derék tornászok aráni mulatságán.

Jubiláris főszolgabíró. Plachy Józsefnek, a
fűleki járás dék főszolgabírájának, 20 éves főszolgabírói
működése alkalmából a járás községei és községjei kara
június 6-án Salgó-Tarjánban ünnepélyt rendez, melyre a
következő programot bocsátották ki: 1. 1894. évi jun-
5-én esti 9 órakor fűlkámenet zenekísérettel és
szónoklattal. 2. Következő napon d.-e. 11 órakor Salgó-
Tarján nagyközség tanácstermében díszkönyvadás, mely-
nek tartama alatt az ünnepelt egy köldöttégg által meg-
jelentése felkérte: megjelene, ünnepi szónoklattal és
emlékalbum átadása s a tisztelegni kívánó köldöttégek
fogadása. 3. Ugyanaz nap d.-u. 2 órakor az ünnepelt tiszte-
letére banket a Vadász szőlőloda nagy-termében. (Egy te-
riték 5 frt.) 4. Ugyanakkor esti 9 órakor tártkörű bál az
orsz. jegyzői arhááz járára a banya Colonia diástermében.

Dr. Csuday Jenő csoma-premontrei kanonok, a
Nemzeti Múzeum segéd-könyvtárára s kir. egyetemi tanár,
egyetemesind számos történelmi jeles munka szerzője, máj.
26-án az esti vonattal városunkba érkezett s rokoni
körében két napot töltött. A rendkívüli élekt szemlél-
tulónak igen megtetszett Balassa-Gyarmat, s ígéretet
tón, hogy Múzeumunk számára őssze műveit megküldi.

Gyászhi. Dr. Ormós Jenőné sz. Heisch Fanny,
Hódmezővásárhelyen e hó 30-án gyermekágyi betegségtől
elhunyt. Az alig 26 éves fiatal asszonyban Heisch Samu
bgyarmati polgártársunk leányát és dr. Heisch József
orvos nővérét siratja. Számos ismerős és jó barát részt-
véte enyhítse fájdalmukat.

Szünetelt. Vespéry Jenő szüneteltetés a napok-
ban érkezik B.-Gyarmatra, hol máris nagy érdeklődés
nyilatkozik a jól szervezett társulat iránt, amennyiben
eddig körül 50 bérletet jegyeztek alá.

Trachoma. Nógrád község lakosságát nagy inga-
lomban tartotta azon aggodalom, hogy főmérnök szem-
betegségekből az egyiptomi boraszt szembebetegsége
a községbirtalok járányára követhetett. Szerencsére
a hivatalból kiküldött járási orvos dr. Feledy Ferenc
megyei tiszteletbeli főorvos a járányát nem constaltta.

Az új lőterre megvesztése kitanulást rendez B.-Gyarmaton egy — polgári és katonai tagokból álló egyes bizottság a júni 8-án szombaton június hó 9-én. A kitanulást csatlóvessztől, táncmulatsággal és este tűzjátékkal lesz egybekötve.

Köszönetnyilvánítás. Benkő József b.-gyarmati lakos, kereskedő egy kagyló-perhel befolyt 4 frt 43 krt a városi szegények részére ajánlott fel, melyért az előjáróság lapunk útján mond köszönetet az adakozónak.

Az országgyűlési képviselő-választók 1893-ik évre érvényes névjegyzékének kilgázítása Balassa-Gyarmaton holnap d.-e. 9 órakor és folytatolag a következő napon a város-házban fog ezüsköztetni, miről a jogszallatát ügyelmeztetjük azzal, hogy a melalan hiányosan bejegyzett név és életkor kilgázása vegett érdekükben áll az észreiró káldítottá elött személyesen jelentkeznük.

Végtagyalás. Csütörtökön, vagyis ugyanazon nap, a mikor a vármegye kongyalését tartotta, a kir. törvényszék tárgyalási termében is nagyobb szabású bünygyi végtagyalás foltt le. Szokoly József csavargó bünygyre tárgyalatott, aki a vád szerint 1893. január hó 12-én rablás elkövetése vegett Gröner Ferencz inszói bányá-

munást szándékosan megfosztotta életétől. A jogi bizonyítás tekintetében is kiválóan érdekes főtárgyalást ismert kitűnő szakértelmével és erélyvel Kray István kir. törvényszéki elnök vezette, a köztől dr. Megyeri István, a védelem pedig Parkas Ferencz ügyvéd által volt képviselve. A bizonyítási anyag teljes kimerítése után a kir. törvényszék Szokoly József utszeli baramiat szándékos emberölés büntette miatt tizenöt évi fogházbüntetésre ítélte.

A negyedi métes. A nyitraimegyei gazdasági egyesület negyedi csikótelegőjére bejelentett csikók közül a t. hó 23-án d.-e. 3 óráig 293 drb. hajtatott föl. A csikók Nyitra, Bars, Nógrád, Hont, Borsod, Pestors, Trencsen és Posta-megeklőb származnak. Mintán a lotzáram még nem teljes, 60 drb. csikó meg folvetetik. Darabonként 15 frt fizetendő, akkor, midőn a csikók kísérője vagy tulajdonosa a folhajttás alkalmával a legelő berendezéséről és minőségéről meggyászott. Bejelentések a nyitraimegyei gazdasági egyesület titkári hivatalához Nyitra-ra intézendők.

Felelős szerkesztő: Horváth Danó.

Főmunkatárs: Reményi Károly.

1062.891

Árverést hirdetményt kivonat.

A szécsényi kir. járásbírószág mint telekkönyvi hatóság közhírrá teszi, hogy Deutsch Nánán losonczy lakos végrehajtónak Schlesinger Henrik s társai miut néhai Schlesinger Mór ismert örökösei és az ismeretlen örökösök ügyondoka Vannay Ignác b.-gyarmati lakos ügyvéd végrehajtást szenvedők el- leni 1195 frt 72 kr tőkekövetelés járuléki iránti végrehajtási ügyében a b.-gyarmati kir. törvényszék, a szécsényi kir. járásbírószág területén lévő Szécsény községében fekvő a szécsényi 70. sz. tjkönyvben A 1. 1. sor 131. hr. 81. népsorsz. ház, bellelek, udvarból Schlesinger Mór felerész birtokjuttalék ára 900 frthban, — és ugyanazon tjkönyvben A 1. 2. sor 857. hrsz. szántóföldből nevezett fele rész birtokjuttalék ára 10 frt 50 krban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1894. évi július hó 3-ik napján délelött 10 órakor ezen kir. járásbírószág mint telekkönyvi hatóság hivatalos helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is el- adatni fognak.

Árverezni szándékozők tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számi- tott és az 1881. évi nov. hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában ki- jelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezé- hez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Szécsényben, a kir. bíróság mint tkvi hatóságnál 1894. április 2. 94.185

Kérjen ön csak
„ZACHERLINT“
mert ez a leggyorsabban és legbiztosabban élő szer mindennemű rovar
kifirtására.

Mi szólhatna világosabban utólrérhetetlen ereje és jóvága mellett, mint
örömi elterjedtségének sikere, melynel fogva nem létezik más oly szer, melynek
forgalmát a „Zacherlin“ legalább tizenkétszer fölül nem mülja.

De kérjen mindenkor lepecsételt palackot és csak olyat, mely a „Zacherl-
in“ névvel van ellátva. Minden egyéb értéktelen utánzás.

A palackok árai: 15, 30, 50 kr, 1 frt, 2 frt. Zacherlin-megtakarító 30 kr.

Elárúító helyek:
Balassa-Gyarmaton: Cseregrák György, Kanitz Ödön, Felsenburg Ti-
vadar, Vilim Gyula, Benkő József, Stommer Károly, Hummer Mihály, Eben-
führer Lajos, Winter Armin.
Ipolyvágyon: Dombó Károly.
Salgó-Tarjánban: Holéczy Gusztáv, Majernik József, Mandl Gábor,
Oblóczsáry Lajos, Grossberger Miksa, Körey Dániel, Both.
Csábon: Józsa Deró uraknál.

HIRDETMEY.

Dr. Pulszky Ágost ur tulajdonát képező, Szécsényben a Fő-ut mentén fekvő Oroszlány ezmlű nagy
vendégfogadó f. 1894. évi november hó 1-től számítottan 6 egymásután következő évre bérbe adatik. Bérbelni
szándékozők a feltételek megtekintése és a szerződés megkötése iránt alulírottál Szécsényben jelentkezzenek.

Tersztánszky István urad. ügyvéd.

94.184

SCHÖNFELD MIKSA,
épíltet- és hűtorasztalos B.-Gyarmaton,
a KOSSUTH-utczában.

Ajánlja dúsan felszerelt, jutányos árú rak-
tárát szilárd anyagból készített, modern izlésű,
különféle fa- és kárpitos bútorokban úgy egyen-
ként, mint szalónok, szobák, vendéglők és egy-
leti helyiségek teljes berendezésére nézve. Dús
választék olajnyomatú és úgrege festett, kitűnő
kivitelű, tetszetős falí táj- és egyéb ábrázátú
képekben, fa- és aranyozott keretű tükörökben.

Gyermekkocsi, nemkülönbön mindennemű és
méretű koporsók nagyválasztékú raktára.

Videki megrendelések pontosan és lehetőleg gyor-
san teljesítettek.

Balassa-Gyarmaton, a patvarezi utcában 480. szám alatti ház szabadkéből eladó.
Értekezhetni ugyanott a háztulajdonosnál.

94.183

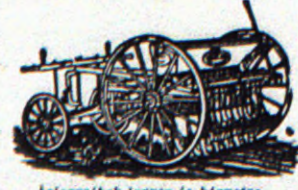
Kotulják Mihály.

SCHLICK-féle vasöntöde és gépgyár részv.-társaság
BUDAPESTEN.

Gyár és irodák: Városi iroda és raktár: Flók-raktár:
VI. ker., külső váci-út 29-35. Podmaniczky-utca 14. Kerepesi-út 77. szám.

GÓZ- ÉS JÁRGÁNY-CSÉPLŐKÉSZÜLETEK,
számos I. díjjal kitüntetett Schlick-féle szab. 2 és 3 vasu ekék,
mélyítő és egytetemes aczél-ekék,

eredeti SCHLICK- és VIDATS-féle
egyvasu ekék, talajmivelő eszközök,
valamint
Schlick-féle szab. „HALADÁS“ sorbavető gépek.
Takarmánykészítő gépek, darálók, őrlőmalmok és mindennemű
gazdasági gépek. Eredeti amerikai kővettűtő és marokrakó
aratógépek és fűkaszálo gépek, szállítható mezöl vasutak stb.
Elányos fizetési feltételek. Legjutányosabb árak.

Kéjgátlók ingyen és hémertve.

Nyomatott ósz. Kék Lászlóknál Balassa-Gyarmaton.

**Uj, szabadalmazott
önműködő
szőlővessző- és növény permetező
„SYPHONIA“**

fölülmi minden eddig ismert
permetezőt, mivel önműkö-
dően permetez.

Több ezer ily permetező
van már alkalmazásban és
ugyanannyi elismerő bizo-
nyítvány tanúskodik arról,
hogy a „Siphonia“ szerkezte
minden más-hason-czélű szer-
kezetet fölülmi.

Mayfarth Ph. és Társa
gazdasági gép-gyár,
különlegességi gyár borsajtók és gyümölcs-
értékesítési gépek számára
Bécs, II/1, Tabortstrasse 76. sz.
Árjegyzékek ingyen. — Képviselők felvételnek.

